

N:o 72.

Af Herr Grefve C. M. Björnstjerna: Om utarbetande af en lag i fråga om plågsamma försöks anställande på lefvande djur i och för vetenskapliga ändamål.

Allmänheten blef, säkerligen ganska oangenämt, öfverraskad af under rättelsen, det källarevåningen i det under byggnad varande huset vid Carolinska Institutet, inredes till förvaringsrum för till vivisektioner afsedda hundar, kaniner och andra djur. Vivisektionsfrågan här i landet är således på väg att inträda i ett nytt skede.

Vid 1881 års riksdag afläts en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t, hvori anhölls, det Kongl. Maj:t täcktes »taga i öfvervägande, huruvida s. k. vivisektion bör förbjudas, eller utöfningen deraf, genom lagbestämmelser, begränsas och underkastas offentlig kontroll». Efter vederbörande myndigheters hörande och enär dessa samtliga intygat, att vivisektioner i vårt land endast i ganska inskränkt mån och för rent vetenskapliga ändamål egde rum, förklarade Kongl. Maj:t att Riksdagens skrifvelse icke för närvarande skulle till någon åtgärd föranleda. Mot detta Kongl. Maj:ts beslut var säkerligen då ingenting att anmärka. Nu deremot, då vår må hända främsta medicinska högskola tyckes ämna att i stor skala grunda den fysiologiska forskningen på vivisektioner eller, med andra ord, på plågsamma försök på lefvande djur, då gestaltar sig saken helt annorlunda och påkallar Riksdagens allvarliga mellankomst för att hindra att dessa vetenskapliga grymheter icke här må vinna samma utbredning som i vissa andra länder. Den allmänna rätts- och barmhertighetskänslan har lyckligtvis äfven der nu mera rest sig deremot, synnerligast i England. En den 11 Augusti 1876 antagen parlaments-akt innehåller hufvudsakligen följande:

1:o. Plågsamma försök på djur få endast företagas i den afsigt att genom *nya upptäckter* befordra den fysiologiska vetenskapen eller det vetande

som bidrager till räddning eller förlängning af menniskolifvet eller lindring i mensklige lidanden.

2:o. De måste utföras på derfor bestämda och tillåtna ställen och af personer, som hafva, af inrikes stats-sekreteraren, utfärdad laglig tillåtelse dertill.

3:o. Försöksdjuret måste, under hela försöket, vara försänkt i så fullständig dvala, att det icke kan känna plågan.

4:o. Om smärtan kan antagas fortfara efter uppvaknandet, eller om någon betydligare skada tillfogats djuret, skall det, före uppvaknandet, dödas.

5:o. Försöken få ej anställas såsom bihang till föreläsningar i medicinska högskolor, hospital eller universitet.

6:o. Försök få ej anställas för att förskaffa den försökande handskicklighet.

7:o. Curare får ej betraktas som lagligt bedöfningsmedel.

8:o. Plågsamma försök på hundar, kattor, hästar eller mulåsnor få ej anställas, så framt ej lagligt intyg med angifna grunder lemnats att intet mindre djur är till försöket användbart.

9:o. Hvarje offentligt framställande af plågsamma försök på lefvande djur, *gratis* eller *mot betalning*, är förbjudet.

10:o. Hvarje öfverträdelse är belagd med böter ända till 50 pund sterling (900 kronor) och vid förbrytelsens förnyande ända till 100 pund sterling eller 3 månaders fängelse.

11:o. Undantagsvis kunna dock försök med döfvade djur få anställas till belysning af föreläsningar, om lagligt intyg lemnas att dessa försök äro nödvändiga för att förskaffa lärjungarne kunskaper i fysiologi eller vetenskaper som minska *mensklige* lidanden.

12:o. Försök utan djurets döfvande, äfvensom undantag från bestämmelsen att djuret innan uppvaknandet skall dödas, få endast då ega rum, när lagligt intyg lemnas att ändamålet med försöket i annat fall skulle förfelas. Särskilda »inspektörer» hafva uppdrag att öfvervaka allt detta.

Jag bestrider ingalunda, att vivisektioner, verkställda af vetenskapsmän i och för bestämda vetenskapliga rön, varit och fortfarande äro till verkligt gagn för forskningen, och vill således ingalunda påyrka något förbud deremot, långt derifrån. Det är endast öfverdriften och den oberättigade nyfikenheten jag anser böra stäffas. Det är detta jag tror den engelska lagen ganska väl befordra och föreställer mig att man med ledning deraf skulle kunna framställa ett förslag, som kunde tillfredsställa så väl vetenskapsmannens som djurvännens fordringar.

Med anledning häraf tillåter jag mig föreslå,

det Riksdagen underdånigst anhåller det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för nästkommande Riksdag framlägga förslag till *Lag angående plågsamma försöks anställande på lefvande djur i och för vetenskapliga ändamål.*

Stockholm den 26 Januari 1884.

C. M. Björnstjerna.

N:o 73.

Af Herr Friherre A. E. Nordenskiöld: Om anvisande af medel för uppköp af etnografiska föremål under fregatten Vanadis verldsomsegling.

Bland de vetenskaper, hvilka under senare tider tilldragit sig synnerlig uppmärksamhet, intager etnografien ett framstående rum. Allt som rör kunskapen om människan sjelf måste för henne vara af högsta intresse, och vi kunna icke anse oss hafva någon sann kännedom om våra egna och våra förfäders kulturtillstånd, seder, bruk och föreställningssätt, innan vi lärt känna och med våra jemfört andra på olika grader af kultur-utveckling varande folks tillstånd, seder, bruk och föreställningssätt. Resebeskrifningar och främmande folks historia lemna vid detta studium visserligen en ledning, men det är vid denna forskning som vid all annan, att utan åskådningmateriel blir den ytlig och ofullständig samt den derigenom vunna uppfattningen skef och osann.

Det hör derföre till en nödvändig komplettering af de rika samlingar vi i Sverige ega af inhemska husgeråd, vapen, klädedrägter, redskap, prydnader m. m. d. så väl från förhistoriska som från senare tider att vi äfven skaffa oss en god samling af dylika saker äfven från utomeuropeiska folk.